

## БӨЛІМ: ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

## Сақтардың А.Македонскийдің әскеріне қарсы күрес

ЖАРИЯЛАНДЫ  
07.09.2020СІЛТЕМЕ  
https://bilimger.kz/80957/

«Шорнақ» жалпы орта мектебі

Ашық сабақ

Тақырыбы: Сақтардың А.Македонскийдің әскеріне қарсы күрес

Тарих пәнінің мұғалімі: Ж.Шайзадаева

Сыныбы: 5»Ә»

Түркістан — 2019 жылы

Пән: Қазақстан тарихы

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі: 5.3 А Сақтар

Күні: 23.02.2018 ж

Сыныбы: 5 а,ә Мектеп: «Шорнақ» жалпы орта мектебі

Мұғалімнің аты-жөні: Шайзадаева Жұлдызай

Қатысқандар саны:18

Қатыспағандар саны:0

Сабақтың тақырыбы Сақтардың Александр Македонский әскеріне қарсы күресі

Осы сабаққа қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме) 5.3.2.1 – Қазақстан территориясындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау

Сабақтың мақсаттары Александр Македонскийдің сақтардан жеңілу себептерін біледі  
Бағалау критерийлері Сақ тайпаларының әскери өнерінің ерекшелігін анықтайды,Қазақстан территориясындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау

Тілдік мақсаттар Мүйізді патша,Ескендір Зұлқарнайын,Спитамен, Ескендір поэмасы», «Ескендір көпірі»

Құндылықтарды дарыту Оқушыларды ұлттық құндылықтарды дәріптеуге:Отаншылдық,ерлікке тәрбиелеу,қайсарлыққа баулу

Пәнаралық байланыс Дүниежүзі тарихы,әдебиет,география,математика,саясаттану,социология

АҚТ қолдану дағдылары Оқушылар ноутбукты қолданып, ақпарат көздерін алады.

Бастапқы білім 1. А. Македонский неліктен скифтерден жеңіліске ұшырады?

2. Александр Македонский сақ еліне жорығы жайлы жазған тарихшы?

Сабақтың барысы:

Жоспарланған уақыт Жоспарланған жаттығулар Ресурстар

Басталуы

1-кезең (10 мин)

Сабақтың ортасы

(20 мин)

Кіріспе

Ұйымдастыру кезеңі

1. Психологиялық ахуал туғызу.

«Шаттық шеңбері» әдісі бойынша оқушыларды 3 тілде /қазақ, орыс, ағылшын/ 3 топқа бөлу.

Топтардың аты:

1. «Шырақ»

2. «Спитамен»

3. «А. Македонский»

Үй тапсырмасын пысықтау: «Шырақтың ерлігі»

I- тапсырма. «Банка» әдісі арқылы, үй тапсырмасын сұрау. /жеке жұмыс/

1. Кир қайтыс болғаннан кейін неше жыл өткен соң, парсылар сақтарға қарсы қайта шабуыл жасады және ол жорықты қай патша басқарды

/11 жыл өткен соң, I Дарий, б.з.б 519-ж/

2. «Мен әскеріммен сақ жеріне жорыққа шықтым» деген I Дарийдің сөзі қай жазбаларда айтылған /Бехистун жазбаларында

3. I Дарийдің жорығы кезінде сақтарды басқарған көсем /Скунха/

4. Сақ малшысы «Шырақ» туралы суреттейтін грек тарихшысы /Полиэн/

5. Марафон шайқасы болған жылы

/б.з.б 490-ж парсы әскерінің құрамында гректерге қарсы сақ жауынгерлері де соғысты/

6. I Дарий бастаған парсы әскелерінің жорығының нәтижесі немен аяқталды, Шырақтың ерлігін сипатта?

/сусыз шөлге апарып тастап, қырғынға ұшыратады. I Дарий Персияға қайтуға мәжбүр болады/

Әрбір топ топ басшысын белгілейді, бағалау парағы беріледі.

Оқушылар жаңа тақырыппен таныспай тұрып, осы тақырып жөнінде слайд көрсетіледі. Сол бойынша, оқушылар жаңа сабақтың тақырыбын ашады.

Жаңа сабақ. Слайдпен жұмыс. /сурет, картаға қарап, тақырыпты ашу/

Жаңа сабақтың тақырыбын айтып, мақсатымен таныстыру.

«Кинометафара» әдісі.

Осы тақырып жөнінде бейнефильм көрсетіледі. Сол бойынша, оқушылар жаңа сабақтың тақырыбын ашады. (тыңдалым әдісі)

II-тапсырма. Постермен жұмыс./топтық жұмыс/

1-топ. А.Македонский жайлы мәлімет

2-топ. А.Македонскийдің сақ еліне жорығы

3-топ. Александрия шамшырағы

III-тапсырма. «Математикалық ойын» әдісі. /Жылдар сөйлейді/

$(47+63) \times 3 = 330$  /Самарқан қаласын басып алды-

$(365-300) \times 5 = 325$

$(1000-916) \times 4 = 328$  /Соғды астанасын азат ету жорық/

$(59+50) \times 3 = 327$

Сергіту сәті. Абай Құнанбаев «Ескендір» поэмасынан үзінді

IV-тапсырма. «Ақылдың алты қалпақ» әдісі

3 топқа түрлі-түсті екі қалпақтан тарқатамын, сол бойынша жауап береді. Оқушылар өз ойларын киген қалпақтарына қарай баяндайды

1. Қызыл қалпақ (Эмоциялық көңіл-күйді білдіреді )

2. Қара қалпақ (сын айтады )

3. Сары қалпақ (жақсы тұстарын айтады)

4. Ақ қалпақ (өз пікірін білдіреді)

5. Жасыл қалпақ (жаңа идея ұсынады)

6. Көк қалпақ (басшылық жасап, қорытынды жасайды)

V-тапсырма. Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырма.

1-тапсырма. Тест

1801-нұсқа

1. Афиныдағы Солон реформасы

А) Б.з.д 594-жВ) Б.з.д 294-ж

С) Б.з.д 592-жВ) Б.з.д 590-ж

2. Александр Македонскийдың соғыссыз алған мемлекеті

А) ГрекияВ) ЕгипетС) Вавилон D) Түркия

3. А.Македонскийдің қайраткерлік жолына түсуіне ықпал еткен, ғылымның көптеген салаларымен сусындатқан грек ойшылы

А) ПифагорВ) ПлатонС) АристотельD) Геродот

4. Әскерлердің тығыз жиналма сапы қалай аталады?

А) ОтарВ) илоттар С) олигархияD) Фаланга

5. «Мен өз ұстазыма әкемнен кем қарыздар емеспін: әкемнен өмір алсам, ал Аристотельден өмірімді жақсы өткізу туралы білім алдым» деген кімнің ой-пікірі

А) А.МакедонскийВ) Аристотель

С) ПифагорD) Платон

2-тапсырма.Семантикалық карта

Тарихи оқиға Б.з.б 330 ж Б.з.б 329-ж Б.з.б328-ж

А.Македонский Самарқан қаласын басып алды +

Спитамен халықты ұйымдастырып,Ежелгі Самарқан қаласына кірді +

Спитамен Соғды елінің астанасын азат ету үшін жорық жасады +

1802-нұсқа

1- тапсырма.Тест

1.А.Македонский б.з.б 330ж қай елдің астанасын жаулап алды А) Соғды в) Кушан с) Мидия д) Палестина

2.Грек-македондықтардың басқыншылығына қарсы күресте көтерілістің орталығы болған қала А) Самарқан в) Ташкент с) Дамаск д) Бактр

3.Сақтардың Александр Македонскийге қарсы ерлік күресі туралы жазған тарихшы А) Геродот в) Страбон с) Арриан д) Помпей Трог

4.Грек-македон басқыншыларына қарсы күресті бастаған қолбасы А) Спаргипес в) Скунха с) Спитамен д) Томирис

5.Қолбасы Спитаменнің ежелгі Самарқан қаласына кірген уақыты А) б.з.б 329ж в) б.з.б 326ж с) б.з.б 328 ж д) б.з.б 325ж

2-тапсырма.Тарихи диктант

1.Ескендір 330-327 жылдары соғды астанасы ————— басып алып,———— бағыт алады.

2.Ескендірдің бұйрығымен Сыр бойында ————— аталған қала тұрғызылады.

1803-нұсқа

1.Бірнеше елдер мен халықтарды бір басқару жүйесіне біріктіретін ірі мемлекеттік құрылым

А) империяВ) илоттар С) олигархия

Д) Фаланга

2.Ніл өзенінің сағасында орналасқан әлемнің 7 кереметінің бірі

А) Аспалы бақВ) Мысыр пирамидалары

С) Александрия шамшырағыД) Олимпиадағы Зевс

3. «Ескендір төбесі», «Ескендір көпірі» деген жер атаулары қазіргі таңға дейін Қазақстанның қай жерінде сақталып қалған

А) Маракана В) Александрия Эсхата

С) Келес өңірі,ҚазығұртД) Жетісу

4.Сырдария жағалауында бұйрық беріп салдырған қала?

А) Маракана В) Александрия Эсхата

С) ҚазығұртД) Түркістан

5.Елі мен жерін қорғап қалу мақсатында,Ескендірге тұрмысқа шығуға келіскен сақ ханшайымы

A) Роксана B) Парисат C) Томирис D) Афродита

2-тапсырма. Александр Македонский туралы текстті оқып, «Ақиқат немесе Жалған» сұрақтарына жауап беріңіз.

Тұжырым Ақиқат/жалған

A. Македонский патшаның баласы ақиқат

A. Македонский жастайынан математикаға құмар болып өсті жалған

Аристотель A. Македонскийге өте қатты әсер етті ақиқат

A. Македонский «Ұлы» атауын Римдіктермен соғыстан кейін алды жалған

Александр билігі тұсында Македония үлкен империя болды ақиқат

Тесттің дұрыс жауаптары:

1801-нұсқа 1802-нұсқа 1803-нұсқа

1. а2. в

3. с4. д5. а 1. а2. в

3. с4. с5. д 1. а2. с

3. с4. в5. а

Сөзжұмбақ

1. Б.з.б 328-ж Спитамен қай елдің астанасын азат ету үшін, жорық жасады? (Соғды)

2. A. Македонскийдің Сырдариядан жүзіп өтіп, сақтарға қалай шабуыл жасағаны туралы жазған грек тарихшысы? (Арриан)

3. Парсы патшасы I Дарийге қарсы шайқаста ерлік көрсеткен сақ жауынгері? (Шырақ)

4. Грек-македон басқыншыларына қарсы күресті басқарған кім? (Спитамен)

5. Көтерілістің басты орталығы? (Самарқанд)

6. A. Македонскийді Шығыста қалай атады /Зұлқарнайын/

Жауабы: Сақтар E. Жайнақов. Ұлы дала мемлекеттері

Бейнефильм

слайд, плакат, маркер, стикер

Кесте, видеопроектор

Сабақтың соңы

(3 мин) Үй тапсырмасы. Тақырыпты оқу. «A. Македонский неге әлемді жаулап алуда» жөнінде эссе жазу/50-60 сөз/

Саралау- оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз? Қабілеті жоғары оқушылар кестені толтырады. «Ақылдың алты қалпақ» әдісі бойынша өз ой пікірлерін ортаға салады. Тақырып бойынша постер қорғайды. Қабілеті төмен оқушылар «A. Македонскийдің жаулап алған жерлерін» картадан көрсетеді. Оқушыларға деңгейіне қарай тапсырма беріледі. Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?

Кері байланыс. «Чемодан, еттартқыш, себет» әдісі бойынша, оқушылар стикерге кері байланыс жазып, сәйкес суретке жапсырады.

Чемодан – жаңа мәлімет алдым.

Еттартқыш – әлі де ойланамын, ой елегінен өткіземін.

Себет – қажет емес ақпарат, маған керек емес, маған ұнамады.

Мұғалім «өте жақсы» жауап беріп отырған оқушыларды мөр басу арқылы бағалайды, «жақсы», «орташа» жауап бергендерді смайлик арқылы бағалап отырады.

Мұғалім әр тапсырма сайын дұрыс жауап бергендерге, кері байланыс жасау арқылы, «өте тамаша», «жарайсың», «өте талаптысың», «сенің пікірің құнды», - деп мадақтап отырады.

Бағалау. Бағалаушы бағалау парағы негізінде топ мүшелерінің жинаған ұпайларымен таныстырады. Топтық бағалау Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы Ноутбукті тиімді пайдалану, кітап оқығанда ара қашықтық сақтауы

Сабақ бойынша рефлексия

Бұл бөлімде сабақ туралы өз пікірім

Жалпы баға

Сабақтың жақсы өткендігі туралы екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)

- 1.
- 2.

Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)

- 1.
- 2.

Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік, қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақта неге көңіл бөлу қажет?

- 1.
- 2.

Тексереді:

1801-нұсқа 1802-нұсқа 1803-нұсқа

- 1.а
- 2.в
- 3.с
- 4.д
- 5.а
- 1.а
- 2.в
- 3.с
- 4.с

5.д

1.а

2.с

3.с

4.в

5.а

### СӨЗЖҰМБАҚ

С

А

Қ

Т

А

Р

**ҚМ АА** Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.